

Трагом рукописа „Отписани” историчара проф. Предрага Вукића

Српска заједница на Цетињу на рубу нестајана

„За мене лично остаје непознаница шта је дехуманизоване цетињске масе мотивисало да усвоје србобобију као смисао живљења и да крену путем без повратка, путем који неминовно води у суноврат“, каже су својој књизи Предраг Вукић.

Књига „Отписани” чији је аутор проф. Предраг Вукић, историчар, публициста, службеник Држаног архива, врло је индикативно, докумантаристичко сведочанство, по обиму скромно, али са аспекта савремене историје вредно и драгоцено дело о шокантној србобобији која хара на Цетињу, али и широм Црне Горе, узимајући погубан данак однарођавања. И много горе од тога – у питању је уништавање, сатирање без икакве милости – свега онога што је српско или подсећа на српско. Вешто и стручно сублимиран, поткрепљен веродостојним подацима - опомиње. Вукић се латио пера, све су прилике, покушавајући да упозна ширу јавност, да упозори на каквим су тешким искушењима у 21. веку они који неће на Цетињу, у Црној Гори, да се одрекну свог српског порекла, предака, корена.

Рукопис је из штампе изашао недавно у издању Књижевне задруге Српског националног већа Црне Горе. У уводном слову проф. Вукић упозорава да је евидентна милитантна антисрпска хистерија, као колективни патолошки идеал цетињских маса, дошао до изражаја у времену од увођења вишестраначког система, да би своју кулминацију десегао данас.

„Да би се разумели дубљи разлози ове несвакидашње појаве неопходно је обавити темељна истраживања. Бројни подаци који би на суштински начин указали на реалне узроке овог феномена још увек нису доступни научној јавности. И неће бити за дуго времена. Они су похрањени у архивама домаћих и иностраних обавештајних, војних и политичких центара моћи“, каже, између осталог, аутор у уводнику.

Отписани, и на крст распети

У овом документу на недвосмислен начин указује се да бројни архивски и литерарни извори, снагом својих неумољивих аргумената доказују да је српско национално осећање било апсолутно, већинско национално одређење локалног становништва на Цетињу све до краја 1945. и социјалистичке револуције. Титоисти су се, затим, латили врло „озбиљног посла” - промене колективне националне свести у целој Црној Гори. Страоседеоци су постепено напуштали Цетиње и расељавали се. Када је за главни град проглашен Титоград, у нову престоницу исељава се најобразованији и

најпросвећенији део популације.

Аутор се даље позива на веродостојне историографске податке - присилне миграције становништа на Цетињу. Са оснивањем индустријских градских предузећа која су, сведоци смо, дефинитивно пропала крајем прошлог века, већ пусто Цетиње насељавају праве бујице сеоског становништва околних нахија – Катунске и Ријечке. Овај радничко-сељачки плебс било је лако купити друштвеним становима, и он је муњевитом брзином усвајао крунска начела брозовске идеологије: милитантни атеизам и србофобију. Тако су људи из личних, ситних побуда и интереса свесно пристајали да потру из свести изворно етничко порекло, духовност, сопствену традицију.

Антисрпска хистерија

Вукић са прилично кратке временске дистанце покушава да да одговоре како је и зашто дошло до ескалације антисрпске хистерије на Цетињу која је започела још 1990. године.

„Полуписмене и патолошким духом задојене цетињске масе развиле су презир према сваком конструктивном, умном или физичком раду, науци, образовању, просвети, духовности. Усвојиле су груб, патолошки дух утемељен на потрошачком менталитету као основном смисалу живљења. Образованији свет напуштао је Цетиње и то бесповратно.. Па ипак, и поред таквог друштвеног суноврата којим је Цетиње кретало, колективна србофобија још није била масовно раширена међу цетињским плебсом пре 1990. године.“

Аутор је, иначе, на Цетињу завршио основну и средњу школу, и отиснуо се у нови живот као студент у српској престоници.

Коначно затирање сопствених корена

„Полазећи у нову, разуме се, неупоредиво пресвећенију средину, иза себе сам оставио град, који је већ постао синоним провинцијалног примитивизма, али не и шовинизма. Након доласка у завичајни град по свршетку студија у јесен 1989. налазим темељно измењену ситуацију. Подстакнута од унутрашњих и спољних центара моћи, милитантна србофобија почиње убрзано да се шири кроз психолошки и социјални крвоток цетињских маса. Такозвана антибирократска револуција у Црној Гори почетком 1989. промовисана паролом „Године почињу јануаром” најављује коначно затирање српске националне свести на Цетињу. Број Цетињана са дефинисаним српским осећањем већ је сведен на занемарљив проценат“ указује проф. Вукић.

Мржња у најгорем облику

Ескалација свеопште атнисрпске хистерије у индоктринираним масама ове варошице отпочела је оснивањем Либералног савеза Црне Горе који је формиран јануара 1990. Фрапантно је, напомиње писац, каквом брзином је србофобија испољавана у најгорем облику, и тако постала прави опијум за цетињки полусвет. Наравно, на сцену ступају „идеолози”.

„Идеолози Либералног савеза са фрапантном мржњом негирају српство као

национално одређење старих Црногораца и народу нуде нову историју (наравно, кривотворену), нову „аутокефалну цркву“ (у ствари антицркву) и нови „црногорски“ језик. Цетињани у огромној већини с болесним заносом и рушилачком егзалтацијом прихватају понуђену идеологију као свој поглед на сопствену прошлост и будућност. За мене лично остаје непознаница шта је дехуманизоване цетињске масе мотивисало да усвоје србофобију као смисао живљења и да крену путем без повратка, путем који неминовно води у суноврат!!“ говори историчар.

Цетиње узбрзо постаје град без перспективе. Владајућа Демократска партија социјалиста крајем 1997. прелази на позиције програма Либералног савеза и автивно подстрекава шовинизам цетињских маса пре свега, усмерен против Српске Православне цркве и српске националне заједнице, која је већ малобројна. На спортским такмичењима све чешће се чуло: „Убиј Србина!”

„Цетињски митрополит Амфилохије посебно је изложен хистеричној демонизацији. Цетињски либерали увредљиво му кличу: „Ристо Сотано!” На Цетињу за српску заједницу стање постаје неподношљиво. Људи сасвим оправдано почињу страховати за будућност својих породица., па се одлучују на појединачно, или колективно исељење“ напомиње Вукић.

Пораз удружене опозиције на вишестраначким изборима у априлу 2001. указао им је да је режим Мила Ђукановића несмењив на дуги рок. Људи се све више питају каква их будућност чека у поменути политичким околностима. Желе себи и својим породицама да пруже живот достојан човека, где ће моћи слободно да исповедају своју веру и народност. А такву сигурност на Цетињу, па ни у целој Црној Гори нису више могли да очекују. Професор Вукић објашњава и зашто:

Изгон Митрополије питање времена !

„Сама државна власт постала је носилац несигурности, србофобије, насиља, криминала. Срби на Цетињу не желе да их задеси судбина сународника у Хрватској, БиХ или на Космету. Сви ови разлози, разуме се, утицали су да се трајно масовно иселе са простора Црне Горе.. Српска заједница на Цетињу је пред умирањем и коначним ишчезнућем. То је чињеница која се не може оспорити, нити довести у питање. Према попису становништва извршеном у Књажевини Црној Гори 1909., Срби су на Цетињу чинили 96% становништва. У етнографској студији „Ријечка нахија у Црној Гори“ Андрија Јовићевић је 1911. године записао: „Становништво Ријечке нахије је српско и осим Срба нема других народности”. Само 94 године касније, на попису становништва у Републици Црној Гори у новембру 2003., Срби на Цетињу чине непуних пет одсто становништва. Шта се то десило у међувремену?

„Револуционарна промена историјске националне свести и крајње перфидно изведена манипулација цетињским масама у духу колективне политичке патологије и духовне

деструкције дефинитивно је елиминисала српску националну мисао са ових простора. Малобројни, препуштени себи, остављени на милост и немилост локалним неонацистима Срби се годинама окупљају једино око Црногорско-приморске Митрополије. Једина институција у коју се могу барем делимично поуздати.. Са протеривањем митрополита Амфилохија, свештенства и монаштва СПЦ, чему државна власт у Подгорици објективно тежи, нестаће и српске заједнице на цетињским просторима. Преостали ће или сами отићи, или бити протерани. Изгон Митрополије само је питање времена“ упозорава проф. Вукић.

Једно је сигурно. И оно мало Срба размишља о одласку из долине безнађа. Уз исписивање претећих графита, синхронизовно и смишљено примењују се континуирана застрашивања, како би се пројектовани пројекат етничке хомогенизације привео крају – Цетиње без Срба и српске националне свети. Аутор додаје да је нажалост, у овом случају, евидентна равнодушност политичких фактора у Србији и Руској Федерацији. У исто време, објашњава, политичка и финансијска потпора САД и ЕУ систематском ширењу антисрпских осећања у Црној Гори, више је него очигледна.

Србофобија у Црној Гори попримила неслућене размере

„У јануару 2006. на десетак локација у граду црним латиничним словима исписане су из Словеније и Хрватске увезене поруке: „Србе на врбе“. Исписивала их је цетињска омладина. На трафостаници испред богословије „Св. Петар Цетињски“ – слична порука. На асфалтном путу у близини цетињског манастира, такође усташоидна порука: „Убиј, закољи, да Србин не постоји!!“ Неки су остали неуклоњени све до данас. Моји сународници на Цетињу суочавали су се са мноштвом искушења. Почев од увреда, претњи, физичког насиља, па до напада на имовину. О томе би се могла написати посебна студија. Али и када нема увредљивих и претећих провокација, осећате да се непожељни. Такав осећај, ако сте Србин или Српкиња, прати вас на улици, у продавници, јавним локацијама.. Није вам препоручљив улазак у више од 90 одсто локала у граду“ каже Вукић.

У потрази за слободом селе се очајни Срби

Континуирано исељавање Срба не одвија се само са Цетиња, већ и са подручја целе Црне Горе.

„Навео бих неколико примера који су ми познати. Професор на Филозофском факултету у Никшићу и бивши савезни министар вера Богољуб Шијаковић у јуну 2002. наименован је за редовног професора Богословског факултета у Београду. Политички дебакл опозиције у Црној Гори и смишљено ширење антисрпске хистерије мотивисало га је да се на то одлучи. Адвокат Мирослав Ђукић трајно се преселио из Подгорице у Бањалуку. Бивши радник Савезне управе царина Богдан Кнежевић са братом Милошем преселио се из Подгорице за Београд. Асистент на Природно-математичком факултету у Подгорици Владимир Божовић 2004. отишао је за САД. Уочи одласка за Америку срели смо се у цетињском манастиру и тада ми је рекао: „Идем. Недостаје ми ваздуха! Недостаје ми слободе!“ „На стотине је таквих примера“ – речи су Вукићеве.

Умире нам Спарта

Пише: Биљана Живковић
уторак, 29 јул 2008 22:44
